

امپراتوری زبانی

رابت فیلیپسن

ترجمان

فاطمه م. رسی

(استاد دانشگاه رومیه)

ابراهیم ملکی و یاسر رحمتی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

تهران، ۱۳۹۵

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

تهران، صندوق پستی ۶۴۱۹-۱۴۱۵۵، تلفن: ۳-۸۸۰۴۶۸۹۱، فکس: ۸۸۰۳۶۳۱۷

امپراتوری زبانی

مؤلف: رابرت فیلیپسن

مترجم: فاطمه مدرسی، ابراهیم ملکی و یاسر رحمتی

ویراستار: هیرو عیسوی

مدیر انتشارات: ناصر زعفرانچی

حروفنگار و صفحه‌آرا: معصومه لوائی

مسئول فنی: عرفان بهاردوست

اجرای جلد: فرزانه صادقیان

ناظر چاپ: مجید اسماعیلی زارع

چاپ اول: ۱۳۹۵

مارگان: ۵۰۰ نسخه

پیشگفتار: صحافی: الغدير

حق چاپ برای پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی محفوظ است.

سرشناسه: فیلیپسون، رابرت، ۱۹۴۲ - م.

Phillipson, Robert

عنوان و نام پدیدآور: امپراطوری زبانی / رابرت فیلیپسن؛ مترجم: فاطمه مدرسی، ابراهیم ملکی، یاسر رحمتی.

مشخصات نشر: تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ت، ۴۹۴ ص: جدول.

شابک: 978-964-426-881-6

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: عنوان اصلی: Linguistic imperialism

یادداشت: کتابنامه: ص. [۴۴۹]-۴۹۴.

موضوع: زبان انگلیسی — کشورهای در حال رشد — جنبه‌های سیاسی

موضوع: زبان انگلیسی — راهنمای آموزشی — خارجیان

موضوع: زبان انگلیسی — کشورهای خارجی — جنبه‌های سیاسی

موضوع: زبان انگلیسی — کشورهای در حال رشد — جنبه‌های اجتماعی

موضوع: زبان انگلیسی — کشورهای خارجی — جنبه‌های اجتماعی

موضوع: امپریالیسم

شناسه افزوده: مدرسی، فاطمه، ۱۳۳۵ - مترجم

شناسه افزوده: ملکی، ابراهیم، ۱۳۶۲ - مترجم

شناسه افزوده: رحمتی، یاسر، ۱۳۶۳ - مترجم

شناسه افزوده: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

رده بندی کنگره: ۱۳۹۵ ۸ الف ۵۱/۴ PET۷۵۱

رده بندی دیویی: ۴۲۰

شماره کتابشناسی ملی: ۴۱۹۷۳۷۱

فهرست مطالب

۱..... مقدمه مترجم

فصل اول: آموزش زبان انگلیسی (ELT): ارزیابی یک کالای جهانی

۷..... اهداف این کتاب

۱۳..... انگلیسی برای همه؟

۲۱..... جنبه‌های اخلاقی و حرفه‌ای آموزش زبان انگلیسی به عنوان «مساعدت»

فصل دوم: انگلیسی، زبان غالب

۳۰..... انگلیسی در کشورهای انگلیسی‌زبان اصلی

۳۷..... انگلیسی در کشورهای انگلیسی‌زبان فرعی

۴۷..... ترویج زبان

۵۳..... مخالفت‌ها با غلبه انگلیسی

فصل سوم: امپراتوری زبانی: شالوده‌های نظری

۵۹..... یادداشتی احتیاط‌آمیز در واژه‌شناسی

- تعریفی کارکردی از امپراتوری زبانی انگلیسی ۷۰
- امپراتوری زبانی و زبان پرستی ۷۵
- امپراتوری فرهنگی در علم، رسانه و آموزش ۸۳
- حکومت، سلطه و آموزش زبان انگلیسی ۹۴

فصل چهارم: آثار پیشین مربوط به امپراتوری زبانی

- گسترش زبان ۱۱۱
- جامعه‌شناسی زبان ۱۱۷
- برنامه‌ریزی زبانی ۱۲۱
- الگوهای نظری آموزش و یادگیری زبان ۱۲۷
- حقوق بشر زبانی ۱۳۱
- دو رویکرد: کالوت و واردهای Wardhaugh & Clvet ۱۳۸

فصل پنجم: میراث زبانی استعمار

- زبان اربابانسان ۱۵۳
- سیاست و عملکرد زبانی آموزشی مربوط به دوره استعمار ۱۵۴
- اهمیت زبان انگلیسی به عنوان یک میراث استعماری ۱۷۷

فصل ششم: توسعه آمریکایی و بریتانیایی انگلیسی

- ریشه‌ها و ساختار شورای بریتانیا ۱۸۸
- راہبرد بریتانیا برای توسعه حرفه آموزش زبان انگلیسی ۱۹۸
- توسعه آمریکایی زبان انگلیسی ۲۰۷

همکاری‌های انگلو-آمریکایی	۲۲۱
---------------------------------	-----

فصل هفتم: ابداع یک حرفه: ساختار و اصول آموزش زبان انگلیسی / ELT

ایجاد یک پایه دانشگاهی بریتانیایی برای آموزش زبان انگلیسی / ELT	۲۳۱
آموزش زبان انگلیسی / ELT و برنامه‌ریزی آموزشی-زبانی برای کشورهای کمتر توسعه یافته	۲۴۲
اصل اول: بهترین شکل آموزش زبان انگلیسی استفاده صرف از زبان انگلیسی است ۲۴۷	
اصل دوم: معلم ایده‌آل زبان انگلیسی کسی است که زبان مادریش انگلیسی باشد ... ۲۵۷	
اصل سوم: انگلیسی هر چه زودتر آموخته شود، نتایج بهتری در پی خواهد داشت ... ۲۶۵	
اصل چهارم: انگلیسی هر چه بیشتر آموخته شود، نتایج بهتری در پی خواهد داشت ... ۲۷۷	
اصل پنجم: استفاده از زبان‌های دیگر باعث افت استانداردهای زبان انگلیسی می‌شود ... ۲۸۰	
نتیجه	۲۸۴
میراث ماکرره	۲۸۴

فصل هشتم: آموزش زبان انگلیسی در عمل

آموزش زبان انگلیسی به عنوان «مساعدت» به آموزش	۳۱۱
زمینه کلی آموزش زبان انگلیسی به عنوان «مساعدت»	۳۱۲
انگلیسی به عنوان زبان خارجه / EFL یا زبان دوم / ESL و یا ...؟	۳۱۶
اصولی برای تحلیل آموزش زبان انگلیسی به عنوان «مساعدت»	۳۲۲
فرضیه ۱: گسیختگی سیاسی	۳۲۷
فرضیه ۲: آموزش‌های فنی محدود	۳۳۵
انگلیسی برای اهداف تازه و خاص	۳۴۳

فصل نهم: بحث‌هایی پیرامون گفتمان امپریالیستی زبان

۳۵۳	انواع مباحث و انواع قدرت
۳۵۶	مباحث درون-انگلیسی
۳۶۰	مباحث برون-انگلیسی
۳۶۴	مباحث کارکردی انگلیسی
۳۶۸	ابزارهایی برای به کارگیری قدرت زبانی
۳۷۴	بحث پیرامون طراحی زبانی برای نامییا

فصل دهم: آموزش زبانی و آموزش زبان انگلیسی / ELT

۳۸۹	آموزش زبان انگلیسی / ELT: فکر بکر طراحی شده؟
۴۰۰	درباره قدرت شواهد
۴۰۷	بررسی آموزش زبان انگلیسی و امپراتوری
۴۱۵	یادداشت‌ها
۴۳۹	منابع

مقدمه مترجم

نویسنده این کتاب، رابرت فیلیپس / Phillipson Robert در سال ۱۹۴۲/۳/۱۶ در بریتانیا دیده به جهان گشود. از سال ۱۹۵۰ تا ۱۹۵۲ در مدرسه همسرایان کلیسای جامع پائول / Paul's Choir School لندن و از سال ۱۹۵۶ تا ۱۹۶۱ در مدرسه کرن بروک / Cranbrook School به تحصیل پرداخت. فیلیپس از سال ۱۹۶۱ تا ۱۹۶۴ در دانشکده گانویل و کاویس / Gonville and Caius دوران تحصیلات دانشگاهی را به پایان برد و در رشته زبان‌های جدید (فرانسه و آلمانی) در سال ۱۹۶۴ کارشناسی و در سال ۱۹۶۷ موفق به اخذ درجه کارشناسی ارشد شد. همچنین وی از سال ۱۹۶۸ تا ۱۹۶۹ توانست کارشناسی ارشد را در رشته زبانشناسی و آموزش زبان انگلیسی را در دانشگاه لیدز / Leeds ادامه دهد. استاد فیلیپس موفق شد از پایان نامه دکترای خویش با عنوان آموزش زبان انگلیسی و امپراتوری با درجه عالی از دانشکده آموزش دانشگاه آمستردام، دفاع نماید.

سابقه آموزشی و پژوهشی

- استادیار، مادرید، ۱۹۶۴

- سخنگوی شورای بریتانیا / British Council ۱۹۶۵ تا ۱۹۶۸

- عضو هیأت رئیسه زبان انگلیسی، یوگسلاوی، ۱۹۶۹ تا ۱۹۷۲

- سرپرست واحد اروپایی مرکز داده‌های آموزش انگلیس، لندن، ۱۹۷۲ تا ۱۹۷۳

- در دانشکده زبان‌ها و فرهنگ دانشکده راسکیلد / Roskilde دانشگاه دانمارک ۱۹۷۳ تا ۲۰۰۰ به‌عنوان دانشیار انگلیسی و آموزش زبان و همچنین سرپرست دانشکده از ۱۹۸۷-۱۹۸۸ و ۱۹۹۲-۱۹۹۴، رئیس دانشکده علوم انسانی دانشگاه در همان دوره، عضو دبیر سنا در سال ۱۹۹۳-۹۴ و استاد مقطع دکتری از ۱۹۹۵-۲۰۰۰.

- «توق آموزش» برنامه مطالعات بنیادی علوم انسانی رشته انگلیسی و رشته پژوهش- محور مقطع دکتری زبان، فرهنگ و ارتباطات، سخنران پاره وقت در مطالعات توسعه بین‌المللی از ۱۹۸۳-۱۹۸۶.

- در دانشگاه کوپنهاگ، دانشکده زبان انگلیسی از سال ۱۹۷۳-۱۹۸۴: به‌صورت پاره- وقت در رشته آواشناسی / Phonetics و زبانشناسی کاربردی از سال ۱۹۷۳-۱۹۷۷ و عضو برنامه آموزش زبان خارجی از سال ۱۹۷۰ تا ۱۹۸۴

همچنین استاد فیلیپس با مؤسسه‌های متعددی به‌عنوان پژوهشگر همکاری داشته است:

- مؤسسه آموزش، دانشگاه لندن، ۱۹۸۳

- دانشگاه ملبورن استرالیا، ۱۹۹۲

- مؤسسه مرکزی زبان‌های هندی میسور، ۱۹۹۵

- دانشگاه پیاس / Pécs مجارستان، ۱۹۹۶

- دانشگاه کمبریج، مرکز تحقیقات در حوزه هنر، علوم اجتماعی و علوم انسانی (CRASH)، ۲۰۰۵.

علاوه بر این سابقه درخشان در قلمرو دانش و پژوهش، دکتر فیلیپس در سال ۲۰۱۰ توانست جایزه لینگوپکس / Linguapax Prize یونسکو را دریافت کند.

همایش‌ها:

علاوه بر این کتاب‌ها، وی در همایش‌ها و سخنرانی‌های حضور یافته است که به برخی از آنها اشاره می‌شود:

- همایش ترویج هویت اروپایی: سیاست و مسائل پژوهش
- همایش خلق دانش مالی برای قرن ۲۱ و جشن ۵۰ سالگی بنیاد وولکس‌واگن
- استیفتونگ / Volkswagen Stiftung در برلین
- همایش تنوع زبانی در منطقه نروژ، لندن

کتاب‌ها

از جمله مهم‌ترین کتاب‌های رابرت فیلیپسن می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

- امپراتوری زبانی، ۱۹۹۲
- ادامه امپراتوری زبانی، ۲۰۰۶
- عداضت اجتماعی از طریق آموزش چند زبانی با همکاری اسکوتنب - کنگس و دیگران
- فقط انگلیسی اروپا؟ سیاست زبان چالشی
- حقوق زبان: تساوی، قدرت و آموزش
- زبان، یک حق و یک منبع
- حقوق بشر زبانی: غلبه تبعیض زبانی

امپراتوری زبانی:

این کتاب برای اولین بار توسط دانشگاه آکسفورد در سال ۱۹۹۲ به چاپ رسیده است. شامل ۱۰ فصل و ۳۲۱ صفحه است که بعد از متن اصلی، خود نویسنده به تدوین فهرست اشخاص و در پی آن به تنظیم نمایه مبادرت ورزیده است. در زیر به ترتیب عناوین اصلی این کتاب اشاره می‌شود:

۱. آموزش زبان انگلیسی: ارزیابی یک کالای جهانی

۲. انگلیسی زبان غالب
 ۳. امپراتوری زبانی: پایه‌های نظری
 ۴. آثار پیشین مربوط به امپراتوری زبانی
 ۵. میراث زبانی استعمار
 ۶. توسعه آمریکایی و بریتانیایی انگلیسی
 ۷. ابداع یک حرفه، ساختار و اهداف آموزش زبان انگلیسی
 ۸. آموزش زبان انگلیسی در عمل
 ۹. بحث‌هایی درباره کلام امپریالیزم زبانی
 ۱۰. امپراتوری زبانی و آموزشی زبان انگلیسی
- همان‌طور که در عنوان فصل‌ها دیده می‌شود، رویکرد اصلی نویسنده آگاه ساختن مخاطب از جایگاه واقعی زبان انگلیسی در زمینه‌های سیاسی، فرهنگی و اقتصادی است و از این طریق بر آن است که عده رتبین موضع کنونی سیاستمداران انگلیسی، در زمینه توسعه روزافزون این زبان و خطر از دست رفتن تدریجی زبان‌های دیگر هشدار دهد.